

Журило Сергій Сергійович,

ЩОДОВІДОБРАЖЕННЯ ОКРЕМИХ МАЙНОВИХ ПРАВ ДІТЕЙ В ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ Е-ДЕКЛАРУВАННЯ

Розбудова в Україні сучасного демократичного суспільства, її прагнення інтегруватись в Європейський Союз стикаються з багатьма перепонами, серед яких внутрішньополітична нестабільність, підвищення рівня інфляції та безробіття, високий рівень корупції та відповідно зниження довіри громадян до влади.

Одним з найбільш ефективних методів профілактики корупції в державній сфері є посилення заходів фінансового та іншого контролю осіб, уповноважених на виконання державних та інших, прирівняних до них функцій. Одним із дієвих заходів фінансового контролю є подання декларацій про доходи та майно державних посадових осіб.

Зважаючи на розвиток інформаційного суспільства, розповсюдженою світовою практикою є подання декларацій за допомогою спеціальних електронних сервісів, через що вони отримали назву е-декларацій. Даний крок покликаний підвищити прозорість та довіру громадян до політичних керівництва за допомогою оприлюднення інформації про активи політичних діячів і державних службовців.

Так, Верховною Радою України 14.10.2014 року прийнято Закон України «Про запобігання корупції» (далі – Закон).

Згідно зі ст. 45 Закону особи, зазначені у пункті 1, підпунктах «а» і «в» пункту 2, пункті 5 частини першої статті 3 цього Закону (народні депутати України, депутати місцевих рад, державні службовці, посадові особи місцевого самоврядування, судді, прокурори, поліцейські, посадові особи юридичних осіб публічного права та інші), зобов'язані щорічно до 1 квітня подавати шляхом заповнення на офіційному веб-сайті Національного агентства декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого, за минулий рік за формою, що визначається Національним агентством.

Ідеологія технічного рішення виписана таким чином, що посадовець на робочому чи будь-якому комп'ютеризованому місці заповнює деталізовану онлайн-форму, відомості з якої автоматично потрапляють в єдину базу даних та стають публічно доступними (за виключенням персональних даних особи).

Система сама з'єднується з тематичними держреєстрами та базами даних та порівнює задеклароване із фактично наявним. У разі невідпо-

відності, посадовця попросять уточнити розбіжності. У разі відмови чи факту наведення недостовірних відомостей, компетентні органи починають кримінальне провадження.

Аналізуючи форму електронної декларації зазначимо, що в розділі 11 «Доходи, в тому числі подарунки» передбачені наступні поля форм декларації, які необхідно заповнити: «Особа, якої стосується об'єкт декларування», «Вид доходу», «Розмір (вартість)», «Джерело доходу», «Права на цей об'єкт: тип права», «Права на цей об'єкт: інформація про власника».

У зв'язку з цим, виникають питання, які потребують детально-го розгляду та роз'яснення щодо зазначення у електронній декларації декларантом чи його дружиною (чоловіком) доходів (грошових коштів) при отриманні допомоги по народженню дитини.

Так, статтями 10, 11 Закону України «Про державну допомогу сім'ям з дітьми» встановлено, що допомога при народженні дитини за цим Законом надається одному з батьків дитини (опікуну), який постійно проживає разом з дитиною. Одноразова допомога, призначена опікуну, вважається власністю дитини. Виплата допомоги при народженні дитини припиняється у разі: нецільового використання коштів і незабезпечення отримувачем допомоги належних умов для повноцінного утримання та виховання дитини.

Тобто, вказані кошти – допомога при народженні дитини, є цільовими коштами, використовуються на дитину та є її власністю.

Це підтверджується Порядком призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми, а саме пунктом 10, в якому зазначено, що допомога при народженні дитини надається з метою створення належних умов для її повноцінного утримання та виховання.

Отже, при заповненні поля електронної декларації «Особа, якої стосується об'єкт декларування» декларант вказує себе чи дружину (чоловіка), на якого оформлена виплата допомоги при народженні та відкритий рахунок для зарахування коштів, у полях «Вид доходу», «Розмір (вартість)» – вказує: соціальні виплати (конкретизує – допомога при народженні дитини) та суму отриманих коштів, у полі «Джерело доходів» – вказує відповідний орган соціального захисту, який здійснює нарахування та виплату допомоги. При заповненні «Права на цей об'єкт: тип права» вказує: власність. І ось виникає питання при заповненні поля «Права на цей об'єкт: інформація про власника»: кого вказувати власником отриманих коштів – допомоги при народженні дитини? Батьків, батька (матір) на якого відкритий рахунок чи дитину?

Аналізуючи електронні декларації, які містяться в Єдиному державному реєстрі декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, зазначимо, що має місце вказівка декларантами власником вказаних коштів того з батьків на кого відкри-

тий рахунок, на який надходять кошти або декларанти взагалі власників цих коштів не зазначають (що є порушенням ст.46 Закону, яка передбачає заповнення даних відомостей).

Виходячи з нормативного підґрунтя питання захисту майнових прав дитини, державної цільової підтримки матеріальних умов для виховання дітей у сім'ях, то юридично правильно було б вказувати власником саме дитину.

Однак, у зв'язку з тим, що кошти, які виплачуються державою при народженні дитини для створення належних матеріальних умов для виховання дітей у сім'ях, надходять на відкриті рахунки саме батьків (декларантів), то, у разі перевірки достовірності поданих декларантом даних працівниками НАЗК, вказані кошти будуть «висвічуватися» за батьками: на їх розрахункових рахунках, у зв'язку з чим, вважаю, що в даному випадку (згідно мети електронного декларування та методів і способів перевірки) необхідно вказувати власниками вказаних коштів батьків, а питаннями цільового їх використання будуть займатися працівники соціальних служб чи виконавчі органи територіальної громади.

Варто зазначити, що питання правильності заповнення декларації досить відповідальний процес, так як зазначення в декларації завідомо недостовірних відомостей може тягнути за собою дисциплінарну, адміністративну (ст. 172-6 КУпАП) або кримінальну відповідальність (ст. 366-1 КК України).

Тому, наважусь стверджувати, що від правильності вирішення вказаного питання залежатиме чи виникатимуть підстави для ініціювання питання про притягнення декларанта до відповідальності за порушення антикорупційного законодавства.

Література:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
2. Про державну допомогу сім'ям з дітьми: Закон України від 21.11.1992 р. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2811-12>
3. Про затвердження Порядку призначення і виплати державної допомоги сім'ям з дітьми: Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2001 р. № 1751. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1751-2001-п>